

Pěchota u nás a v cizině.

Major pěch. M. Hrnčířik:

Kulometná pistole nebo automatická puška? (Technika i voooružení, říjen 1937.)

Jedním z hlavních činitelů úspěchu ve válce je překvapení. Nepřítel je přiveden do tak nebezpečně nenadálé situace, že není s to ji okamžitě zdolat. Překvapení je často příčinou úplné paniky. Mezi překvapení můžeme počítat také, objeví-li se nový druh zbraně nebo taková zbraň, která v první okamžik není dostatečně oceněna.

Takovou zbraní byla na př. nová puška pruské armády r. 1866, nové dělo r. 1870, německé těžké polní dělostřelectvo r. 1914, plynový útok v dubnu 1915, použití tanků a p. Také kulometu nepřiznávali Francouzi a Němci ten význam, jakého nabyl později.

Všechny nečekané zjevy, které se ukázaly za světové války, vyskytly se již za rusko-japonské války, na př.: umlčovací účinek kulometu, zákopy s drátěnými překážkami a bojové prostředky proti nim, jako ruční granát a zákopové dělo.

Již na základě zkušeností z rusko-japonské války bylo možno předvídat, že fronty střeleckých zákopů nabudou v příští válce pro vzrůst počtu armád velmi velikých rozměrů. Dokonce možno říci, že větší část nepředvídaných případů, které se vyskytly ve světové válce, mohla být předvídána po pečlivějším studiu americké občanské války Severu proti Jihu.

Z válek druhých národů je velmi těžko vyvodit správné závěry. Jen ten, kdo se sám zúčastnil činně bojů, je s to správně ocenit současnou zbraň a činit správné návrhy nejen pro současné způsoby vedení boje, ale i na zlepšení a zdokonalení zbraně. Po té stránce mají zvláštní význam kulomet, automatická puška a kulometná pistole. O významu těchto zbraní je třeba si učiniti jasnou představu.

Za italsko-habešské války byly prováděny velké operace, zkušenosti z nich nejsou však ještě zhodnoceny. Boj o Šanghaj potvrdil zkušenost ze světové války. Tu se znovu potvrdilo, že boj zblízka má i ve válce v dnešní době obzvláštní význam. Následující operace pak zcela jasně prokázaly, že armáda nemající motomechanických vojsk a letectva, nic nepořídí proti armádě opatřené současnou výzbrojí.

Je zajímavé všimnout si i války o Chaco (Bolívie proti Paraguayi), kde bylo po prvé použito ve větším rozsahu kulometných pistolí. V časopise „Militär-Wochen-

blatt" jsou o této válce obsáhlé úvahy Ing. W. Brandta, který se zúčastnil této války do konce 1934, ze začátku v hodnosti kapitána, pak majora v bolivijské armádě.

Válka o Chaco je charakterisována především osamocenými boji v zalesněných krajích. Byla bohatá hlavně boji na blízké vzdálenosti. Použití kulometné pistole bylo tu na místě, neboť mnohé útoky byly zastaveny palbou samočinné zbraně, a to hlavně palbou z kulometných pistolí.

W. Brandt líčí netoliko bojové události z této války, ale vyvozuje i závěry, které mohou platit i pro evropské podmínky. Pravi: Pěchotě se nedostává lehké obranné zbraně, a to kulometné pistole, kterou je nutno bezpodmínečně vyzbrojit vojína.

Dále říká: Kulometná pistole nabývá stále většího rozšíření. V rakouské armádě má již každé pěší družstvo kromě nového kulometu Solothurn i kulometnou pistoli. Kulometná pistole řeší dokonale otázku „posledních 200 m“ tím, že každý útok může být zastaven na vzdálenost posledních 200 m za předpokladu, že obrana má v tomto okamžiku ještě dostatečné množství kulometných pistolí, způsobilých k palbě. Obzvláště na bližší vzdálenosti vyniká kulometná pistole nad lehkým kulometem, a proto jí může býti dobře použito v boji zblízka. Střelec, vyzbrojený kulometnou pistolí, může mít u sebe 500—800 nábojů, a proto není závislý na nosičích střeliva ani v útoku, ani v obraně.

Podle názoru W. Brandta je třeba vyzbrojit asi 30% vojinů pěchoty, jezdecka, ženijních a motocyklistických jednotek kulometnou pistolí místo pušky a asi 10% vojinů u ostatních druhů zbraní.

Jakou zbraň je kulometná pistole a co můžeme od ní očekávat? Kulometná pistole zkonstruovaná jako samočinná zbraň je plodem zákopové války. Tu vznikl nápad použít k obraně na blízké vzdálenosti lehké, vhodné a dostatečně účinné samočinné zbraně.

Kulometná pistole je zbraň, pro kterou výroba munice za války nečiní zvláštních potíží. Kdybychom však chtěli dosáhnout větší účinnosti, bylo by třeba vyrábět pro tu zbraň speciální náboje. To by mělo za následek ztížené zásobování střelivem a kromě toho by došlo k zvláštním nesnázím.

Nezapomínejme, jak se často stává, že současný pěchotní boj vyžaduje velmi mnoho střeliva, poněvadž samočinné zbraně ho spotřebují ohromné množství.

O kulometné pistolí můžeme říci, že při samočinné střelbě zachovává poměrně snadno svou stabilitu pro dosti značnou váhu vzhledem k slabé prachové náplni.

Jako příklad kulometné pistole lze uvést švýcarskou kulometnou pistolí Solothurn vz. 1-100. Tato zbraň je pokládána vlastní firmou za ideální pro blízkou obranu. Dává možnost střelby samočinné i jednotlivými ranami. Užije se jí s větším užitekem tam, kde by použití dlouhohlavňové pěchotní pušky bylo obtížné.

Příklad dat k. p. S1-100/9 mm.

Kulometná pistole se vyrábí pro náboje všech běžných ráží. Zařízení pro upevnění bodáku je velmi prosté a také bodák se nasazuje velmi lehce. K vystřelení 32 ran samočinnou střelbou je třeba asi 3½ vteř.; při tom se vytvoří na vzdálenost 100 m zcela neprostupná přehrada v šířce 15 m.

Hlavní vlastnosti kulometné pistole Solothurn jsou: pevná hlaveň, malý počet jednoduchých, při tom však silných drobných součástek (což je výhodou při zrychlené hromadné výrobě), možnost střelby samočinné i jednotlivými ranami, zásobník na 32 ran, pažba.

Přes to, že kulomet má rozhodující význam v současném boji, neztratil střelec, vyzbrojený puškou, na svém významu. Proto i v budoucnosti je třeba klást obzvláštní důraz na výcvik střelců. Mínění, že puška koncem světové války ztratila na svém významu, vzniklo hlavně pro špatný výcvik záložníků a také proto, že byli vybaveni méně cennými náboji (s železnými nábojnicemi).

Navrhuje-li W. Brandt vyzbrojit značnou část vojnů (do 30%) kulometnými pistolemi, je třeba zjistit, jaké úkoly se dnes kladou na vojína a na kulometníka.

Střelec, vyzbrojený puškou nebo karabinou, střílí převážně na malé cíle nebo i na větší cíle, viditelné jen po velmi krátkou dobu. Rychlost střelby má tu značný význam. Je samozřejmé, že dnešní boj vyžaduje přesné a rychlé střelby. Tento úkol není však již s to splnit obyčejná opakováčka — může být rozřešen jen automatickou puškou na jednotlivé rány. V cizím tisku se často zaměňují výrazy „opakováčka“ a „lehký kulomet“, což bývá příčinou nedorozumění. Na př. se objevila zpráva, že ve Spojených státech byla zavedena do výzbroje pěších rot automatická puška Browning. Ukázalo se však, že je to vlastně lehký kulomet.

Střelec vyzbrojený automatickou puškou může po zalícení mířit po celou dobu na cíl, poněvadž nemusí po každé ráně opakovat. Při rychlé střelbě není tedy třeba přikládat pušku k líci, čímž se získá čas. Střelec je připraven okamžitě znovu vystřelit. Cíle viditelné jen po velmi krátkou dobu mohou být postřelovány častou mířenou palbou. V boji na blízké dálky má obzvláštní význam puška způsobilá rychle střílet. Tím chladnokrevný obránce, využije-li své rychlopalné zbraně, má vždy převahu nad nepřítelem, který přešel v bodákový útok, i když je třeba podotknout, že v boji nastanou situace, kdy nasazený bodák a pažba budou posledním prostředkem k získání vítězství.

Nesmíme zapomínat, že jednotka vyzbrojená automatickými puškami bude mít nespornou převahu nad nepřítelem vyzbrojeným opakováčkou. Automatická puška se ukazuje bezesporně zbraní budoucnosti. Proto se ve všech velkých státech věnuje velká pozornost zdokonalení automatické pušky.

Nelze se divit, že výroba a zavedení automatické pušky do výzbroje jdou jen pomalu kupředu. Nová zbraň musí být zkoušena řadu let, aby byla úplně způsobilá pro bojové účely. Automatická puška však musí být a bude zavedena do výzbroje. Proto kulometná pistole bude soutěžit ne s opakováčkou, ale s automatickou puškou. Proto je třeba srovnávat jen tyto dva druhy zbraně navzájem mezi sebou.

Kulometná pistole se nehodí k střelbě na dálky přes 200 m. Vojín vyzbrojený touto zbraní musí proto zůstat v nečinnosti u těchto dálek, kdežto automatická puška může výborně pracovat. Na posledních obzvlášť těžkých 200 m, t. j. v boji zblízka, je kulometná pistole výtečnou zbraní, která při automatické střelbě může dát 30 ran za 3¼ vteř.

Na otázku, je-li automatická puška rovnocennou zbraní na posledních 200 m kulometné pistoli, a to jak za útoku, tak v obraně, je třeba odpovědět kladně. Střelec může dát řadu jednotlivých, při tom však mířených ran, aniž při tom opakuje. Zamířování není tedy přerušováno, což ve většině případů postačí k rozhodnutí boje.

Je nutno souhlasit s tím, že kulometná pistole může dát pěkné výsledky v boji na blízké dálky, zůstane však zbraní speciální, poněvadž její použití je omezeno. Podobnou speciální zbra-

ní je na př. zákopový granátomet, který má vzhledem k nevelikým nábojům účinek ručního granátu a kterého může být využito také jen na velmi blízké dálky.

Všimneme-li si zpráv o vyzbrojování armád velkých států, můžeme konstatovat, že se využívá zkušenosti s automatickými puškami a že je snaha zaměnit opakovačky automatickými puškami. Kulometná pistole se však počítá všude za zbraň speciální. Otázka — kulometná pistole nebo automatická puška — bude řešena v prospěch automatické pušky. Automatická puška se stane zbraní pěšího bojovníka, pokud neobsluhuje kulomet. Kulometná pistole bude zbraní speciální.

Kapitán děl. Karel Gruncel:

Maďarský názor na použití tančíků.

Maďarský vojenský časopis „Magyar katonai szemle“ (duben 1937) má pozoruhodný článek o použití tančíků s praktickými příklady.

Nejprve jsou vylíčeny vlastnosti tančíků, při čemž je přihlíženo k známému italskému vzoru „Ansaldo“, který se osvědčil ve válce italsko-habešské. Tančík je nazýván „pojiždícím obrněným kulometem“. Autor přiznává tančíkům veliký taktický význam, ale zároveň uznává, že pro boj s dobře organizovanými odpory se tančík nehodí. Tančíky nejsou schopny řešit samostatné bojové úkoly a slouží spíše k podpoře pěchoty. Pěchotu však nemohou nikdy nahradit, nýbrž jen doplňovat její činnost. Z toho ovšem plyne požadavek těsné spolupráce tančíků s pěchotou.

Tančíky jsou vlastně bojovým prostředkem nižších velitelů a při tom lze jich použít k úkolům blízkého (bojového) průzkumu, k boji s jednotlivými nepřátelskými kulomety, k přepadům (využití překvapení), k pronásledování ustupujícího nepřítele a ke spojovacím úkolům.

Hlavním nepřítelem tančíků jsou nepřátelské protitankové zbraně a terén. Lehký pancíř tančíků není dostatečnou ochranou ani proti průrazným střelám normální ráže a účinek kulometů, jimiž jsou tančíky vyzbrojeny, je příliš malý. Tančíky budou při akci odkázány na podporu ostatních zbraní, hlavně pěchoty a dělostřelectva. Proti leteckým náletům je veliká pohyblivost tančíků dostatečnou zárukou ochrany.

Nebezpečí terénu musí být zmenšeno nebo úplně odstraněno pečlivým průzkumem. Lesy a osady mohou být často zkázou tančíků. Obsazení lesů a osad nebude nikdy jejich úkolem. Tma znamená úplné ochromení činnosti tančíků i ve volném terénu.

Taktické použití si představuje autor takto: Útok tančíků je pokračováním jejich postupu. Úspěch útoku je třeba hledat ve snaze o proniknutí do značné hloubky v útočné sestavě nepřítele. Po splnění úkolu se tančíky shromáždí, jakmile za nimi postoupí jednotka, kterou podporovaly.

V zajištěném pochodu se mohou jednotky tančíků včlenit mezi jednotlivé pochodující proudy, nebo je zařadíme do předvoje hned za pěchotu. Postupují pak skoky po pochodové cestě nebo podél ní. Ve střetnutí předvoje zasadíme tančíky proti nepříteli s překvapením.

Aby byl zaručen nerušený a stálý postup předvoje, může být použito tančíků též k blízkému zajištění. Vzhledem k omezenému pozorování z tančíků je nutno, aby byly zařaděny vždy v čelo pochodujících zajišťovacích jednotek.

Při blízkém (bojovém) průzkumu pomáhají tančíky k pronikání průzkumných oddílů, jimž jsou přiděleny, nebo pro místní úkoly může jich být použito též samostatně. Pro daleký průzkum se tančíky nehodí. S výhodou lze tančíků použít k „pohyblivému“ střežení mezer vzniklých za postupu ve frontě.

Tančíky mohou být vhodným pojítkem v boji hlavně na ohroženém úseku fronty, kde vznikla mezera mezi jednotkami.

Pro čelní útok na dobře organisované obranné postavení nepřítele se tančíky nehodí. Zato se mohou dobře uplatnit při obchvatu jednotlivých odporů a při útoku do zjištěných mezer, vždy však za spolupráce pěchoty.

V obraně se omezí použití tančíků na podporu protiútoků pěchoty. Spolu tvoříme z nich pohyblivé zálohy.

Při pronásledování může být tančíků použito s výhodou ke spolupráci s rychlými jednotkami. Budou hlavně rozptylovat a ničit nepřátelské zadní voje a snažit se útočit na ustupující hlavní voje.

V ústupovém boji podporují tančíky zadní voje tím, že náhlými výpady zdržují postupujícího nepřítele.

Tančíky po dobu jejich úkolu je třeba zásadně podřídit veliteli jednotky, kterou mají podporovat.

Literární přehled.

Lt. col. J. Perré: *Les chars de combat. Essai de classification positive*. Vyšlo r. 1937 v edici Berger-Levrault v Paříži. Stran 112, obrázků 32, řada tabulek.

Sledujeme-li vlastní i cizí vojenskou literaturu o útočné vozbě a zvláště o tancích, ať již o otázkách vývojových nebo operativního použití, narážíme při bližším zkoumání na obtíže v tom, že stejnými anebo podobnými jmény každá z armád označuje tanky zcela rozdílného typu i způsobu použití. Každá z armád má své vlastní třídění, často zcela nezávislé na druhých. Dochází tak k nedorozumění, jak ve věcech rázu čistě technického, tak i v otázkách taktických.

Podplukovník francouzské armády J. Perré (nejdříve v *Revue d'Infanterie*) pokusil se s poměrným úspěchem o jakési třídění všech dosud známých tanků. Provedl to nejdříve v jakémsi historickém přehledu a v závěru pak pozitivně podle způsobu použití.

Asi do roku 1926 řadí autor tanky vývojově a v době další podle vlastností technických. Tak dochází ke třem kategoriím:

I. doba válečná (1916—1921),

II. doba tanků „pro všechno“ (1921 až 1926),

III. první dekáda údobí „mechanisace“ (1926—1936).

Články jsou doprovázeny mnoha obrázky a mnoha tabulkami technických údajů. Všimněme si jen povšečně významnějších částí.

Doba válečná je tu podána retrospektivně. Začíná první úsilí Francie a Anglie (Schneider a Mark IV), pokračuje pak „Renaulty“, Marky V—VIII a Medium C. Spojené státy americké používaly s Itálií v té době Renaulty. Německo tíhlo spíše k typu anglickému, při čemž volilo stroje těžší a méně pohyblivé (A 7-V), vyjma tank LK I a II.

Všeobecně lze tanky v tomto údobí dělit na: typy prvotné (Schneider), lehké doprovodné (Renault), střední k využití úspěchu (Medium) a těžké tanky (Mark VIII a j.).

Jako výsledná tendence vysvítá francouzská these: omezení počtu zbraní použitím otáčivé věže a vyhledáváním mohutných pancířů.

Druhé období tanků „pro všechno“ klade do let 1921—1926 a po případě až do r. 1929, protože nelze stanovit rozhraní přesně. Zde přichází hlavně Anglie, která svými požadavky použití v koloniích potřebuje především rychlost a značný radius, při čemž se ovšem nechce vzdát možnosti případného použití na evropském válečném území. Dochází k novému přepracování pásového podvozku nespádajícího a lépe zavěšeného. Americká armáda se drží spíše vzoru francouzského (Renault) a snaží se dosáhnout silnějšího pancíře ovšem při větší rychlosti, než byla za války. Vzhledem k použití je to však zase tank „pro všechno“. Autor se tu zmiňuje o našem tanku „KH“ (kolohousenka 1924) jakožto zajímavém derivátu „Renaulta“.